

Discurs d'investidura pronunciat pel Sr. Josep Subirats Piñana

Per a un ciutadà del costat dels republicans que participà en la Guerra Civil, és un honor rebre l'alta distinció que avui em fa la Universitat Rovira i Virgili; un honor a qui va sobreviure a la presó de Pilats a una gravíssima condemna, dictada pel consell de guerra sumaríssim i d'urgència de Tarragona en temps de pau, acabada la guerra.

Sobre la repressió en la immediata postguerra, ara fa 65 anys, encara hi ha molt de silenci, perquè els prop de 800 afusellats només a Tarragona —i els milers d'empresonats— tenien denunciants, que ara poden identificar, ja que aquells sumaríssims s'han desclassificat. D'aquells sumaríssims es dedueixen les ferides que encara sagnen en moltes famílies de víctimes i de repressors. Crec que les víctimes han demostrat molta generositat i convindria tancar les ferides, restituint-los la seva dignitat i honorant la seva memòria, però sabent, com es pot saber, qui foren els causants de cada persecució, que res no han de témer perquè o són morts o són fets ja prescrits.

I els que van declarar a favor dels empresonats? Per a ells, el meu homenatge, per la seva honestedat i coratge.

I les famílies dels presos? Sabem que el pitjor per a un pres és la solitud. He de dir que la immensa majoria teníem el suport de la família i és ben cert que qui és estimat mai no es troba sol. I jo voldria avui, en aquest acte solemne, recordar i honorar aquelles famílies que mai no van deixar sols els presos que van sobreviure, ni les despulles dels seus quan els afusellaren.

Un aspecte que crec insuficientment estudiat és el de la resistència al franquisme als anys quaranta, que tingué més empenta quan els nazis perderen la guerra. Les organitzacions resistents estaven integrades aleshores per supervivents de la Guerra Civil, alguns, com jo, sortits de la presó a les acaballes del 1945. A Catalunya, la pionera d'aquelles organitzacions fou la CNT i als anys quaranta la

més durament represaliada. Pel que fa als partits polítics, l'ERC de l'interior — llavors el meu—, del qual puc parlar, va fer una forta reviscolada i comptava amb el suport del president Irla i de Tarradellas. Entre moltes activitats, participàvem en el Consell de la Democràcia Catalana, presidit per Josep Pous i Pagès. El 1947 la majoria dels dirigents ja érem una altra vegada a la presó.

L'etapa posterior de les lluites clandestines ja està més estudiada. Però encara és més conegut —i més a prop— l'esclat de l'Assemblea de Catalunya i del Consell de les nostres Forces Democràtiques; esclat que no fou aliè a la nostra candidatura de l'Entesa dels Catalans, que fou un encert i un èxit electoral.

L'Entesa, per bé que posà l'accent en la recuperació de les llibertats, l'alliberament dels encara presos polítics i la sensibilització per aconseguir el restabliment de la Generalitat de Catalunya, hagué de prendre posició davant dels assumptes d'estat. Un d'aquests, que condicionava els altres, era la situació econòmica i social en davallada cap a la descomposició. La inflació s'acostava al 30% i el ritme de l'acceleració, a l'estiu del 1977, era del 44,7%. L'Entesa, amb la meva participació, no quedà al marge dels acords anomenats Pactes de la Moncloa, de l'octubre següent, que van reduir la inflació a la meitat. L'Entesa, com els socialistes, érem a l'oposició, no al govern, però era la nostra obligació mantenir-nos fermes en els nostres objectius i tenaços per assolir-los, aprofitant la nostra acció parlamentària. No és fàcil madurar les decisions, ni prendre-les perquè passin a ser fets, com es féu aleshores. Sense influir, com va fer l'Entesa, en el debat del text constitucional, l'Estatut podia frustrar-se. Un estatut que s'acordà que elaboraria l'anomenada Comissió dels Vint. Dintre d'aquella Comissió, per la meva part tenia, diguem-ne, dues fixacions: el finançament de la Generalitat i les vegueries.

És clar que sense finançament no hi pot haver autogovern. En aquest aspecte tenia un mal record de l'Estatut del 32. Durant la transició encara era viva una memòria històrica que colpejava molts caps, recordant-los que "Generalitat i Estatut volia dir pagar més impostos". La gent recordava que pagava tots els impostos de l'Estat i, a més a més, els impostos propis i els recàrrecs sobre els tributs estatals. També contribuïa a activar aquella memòria el fet que, en acabar-se la guerra, l'any 1939,

l'Estat espanyol va fer-se càrrec del deute públic català en circulació i va establir un recàrrec —que s'anomenava 5% *provincias catalanas*— sobre els impostos de producte que es pagaven a Catalunya; recàrrec que encara es pagava a la dècada dels cinquanta. És a dir: vint anys després d'acabada la guerra. La nostra gent se'n recordava i molt.

Pel que fa al conjunt dels recursos que tindria la Generalitat, m'agradaria referir-me als impostos cedits i dir que a més dels establerts, igualment podrien cedir-se “aquells la cessió dels quals sigui aprovada per les Corts”, com diu l'Estatut, la qual cosa no impedeix l'article 157 de la Constitució; és a dir, tots els impostos estatals que s'acordés.

Quant a les vegueries, a Sau s'establí la vegueria com a circumscripció electoral. Per a decepció meva, en la negociació de l'Estatut a les Corts, del projecte de Sau s'excloué l'elecció del Parlament de Catalunya per vegueries; es faria —i es fa— provincial. Vam perdre l'oportunitat —i no l'hem recuperada— d'iniciar el camí cap a una nova divisió territorial de Catalunya.

I, finalment, vull recordar que el 23-F d'avui fa 23 anys, Andreu Abelló i jo érem president i secretari del nostre grup parlamentari del Senat. Aquell dia tos dos érem a Barcelona, però tot seguit vam agafar un avió cap a Madrid. Per la capital vam veure ple d'escamots de joves de Fuerza Nueva que semblaven els amos dels carrers. Al Senat vam trobar constituït el govern de sotsecretaris presidit per Francisco Laina. L'endemà, quan alguns senadors —que eren segrestats al Congrés— van tornar al Senat, ni que fossin d'UCD, deien “nos han tratado como a rojos”. No em sorprengué: per als partidaris de la dictadura qualsevol demòcrata és un roig.

I acabo dient que, en atorgar-me tan alta distinció la Universitat Rovira i Virgili, a mi em correspon ser-ne digne i prestigiar-la.